

Handläggare: Anna Ambjörn
Telefon: 08- 508 22 048

Till
Hägersten- Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2012-08-30

Krav på högre förskoletal för nybyggnationer samt att satsa på småskaliga förskolor

Skrivelse för beredning

Förslag till beslut

1. Hägersten- Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Maria Mannerholm
Stadsdelsdirektör

Gunnar Ohlsén
Avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen har fått skrivelse för beredning om krav på högre förskoletal för nybyggnationer samt att satsa på småskaliga förskolor.

Förvaltningen arbetar med ett förskoletal på 2,0 avdelningar per hundra nya lägenheter. Det finns ett uppdrag i årets budget att staden ska ta fram ett förskoletal. Förvaltningen kommer att framföra att ett tal på 2,0 avdelningar behövs i Hägersten- Liljeholmens stadsdelsområde även fortsättningsvis.

Inom nybyggnationen är det relativt enkelt att tillgodose behovet av förskolor. Det är däremot inte helt självklart att kräva att nybyggnationen även ska klara behovet av förskola i befintliga bostadsbestånd. Kommunstyrelsens ekonomiutskott har ett kostnadstak för hur höga hyror som godkänns. Budgeten sätter ytterligare begränsningar för hur höga hyrorna kan vara. Hyreskostnaden per barn är starkt korrelerad med storleken på förskolan och antalet kvadratmeter per barn. Sett ur pedagogisk synvinkel har förvaltningen inte heller någon erfarenhet av att större enheter på något sätt skulle vara sämre för barnen än mindre enheter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelningen för samhällsplanering.

Bakgrund

Hägersten- Liljeholmens stadsdelsnämnd har enligt beslut den 24 maj 2012 lämnat skrivelse för beredning från Johan Faxér m fl (MP) med stöd av Carita Stenbacka Tenezakis (V) till förvaltningen om förskoletal vid nybyggnation samt att satsa på småskaliga enheter.

Skrivelsen

I skrivelsen framförs att vår stad och stadsdel växer och att efterfrågan på förskoleplatser i området är stor. Vi kommer att ha svårt att erbjuda alla barnfamiljer de förskoleplatser som föreskrivs av barnomsorgsgarantin.

Att förskoleplatser saknas i vår stadsdel beror dels på sammansättningen på befintliga bostäder, i kombination med en generationsväxling där barnfamiljer flyttat in i äldre bostäder där tidigare äldre personer utan barn bott, dels på sammansättningen på nya bostäder som planeras.

För att få in rätt antal förskoleplatser i planeringen av nya bostäder ska nu ett så kallat förskoletal användas (enligt uppgift 1,7 avdelningar per hundra bostäder). Detta löser eventuellt en del av problemen med att nya bostäder tillkommer utan att förskolorna byggs ut i samma omfattning. Men det löser inte problemen med det underskott som redan finns i den äldre bebyggelsen. Alla nya bostadshus kommer inte heller att vara lämpliga att inrymma förskolor i. Därför måste (om nu sådana byggplaner överhuvudtaget ska tillstyrkas) sådana nya underskott som tillförs kompenseras av högre andel förskolor i andra nya hus.

Eftersom utrymmen att bygga nya förskolor på är en bristvara i vår stadsdel anser vi att ett högre förskoletal (till exempel 2,0) bör tillämpas för nybyggnation lokalt i Hägersten-Liljeholmen. Vi måste ta ansvar för att barnomsorgsgarantin kan uppfyllas.

Vi vill inte att bristen på förskoleplatser ska lösas med stora förskolekomplex där barnens trygghet, säkerhet och pedagogiska utveckling äventyras. Istället vill vi verka för att stadsdelsförvaltningen ska kunna starta många nya små förskolor med gångavstånd från barnens hem. På så vis skapar vi förskolor där barn kan lära och utvecklas.

Vi föreslår

- att vår stadsdel i fortsättningen ska kräva ett högre förskoletal för de sista nybyggnationerna i Hägersten-Liljeholmen och
- att vår stadsdel ska anta som en grundprincip att främst satsa på småskaliga förskolor.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har under flera år arbetat med en egen prognosmodell för utvecklingen av nya förskolor. Modellen togs fram för att på ett tydligare sätt än genom enbart USK's prognoser följa den faktiska utvecklingen av nya bostäder i stadsdelsområdet. Utifrån modellen och den erfarenhet som förvaltningen erhållit genom åren om behovet av förskola har förvaltningen tagit fram ett förskoletal vid nybyggnation. Tidigare använde förvaltningen talet 1,7 avdelningar per hundra nya lägenheter. Under de senaste åren har behovet visats sig öka ytterligare varför förvaltningen under det senaste året har utgått ifrån ett tal på 2,0 avdelningar per hundra nya lägenheter. Det förskoletal som stadsdelen har tagit fram har använts enbart för stadsdelen i förvaltningens diskussioner med exploaterings- och stadsbyggnadskontoren, det finns inget förskoletal angivet från staden centralt. Däremot finns ett uppdrag i årets budget att staden ska ta fram ett förskoletal. Ett sådant tal måste då modifieras för olika stadsdelar eftersom behovet ser olika ut över staden. Hägersten-Liljeholmen är den stadsdel som enskilt haft störst nybyggnation av bostäder under senare år och därför haft den största ökningen av antalet förskolebarn. Förvaltningen kommer att framföra i dialog med staden centralt att ett tal på 2,0 avdelningar behövs i Hägersten- Liljeholmens stadsdelsområde även fortsättningsvis.

Det är dels nybyggnationen som ger ett ökat förskolebehov men också den generationsväxling som pågår och har pågått under flera år i stadsdelsområdet. Inom nybyggnationen är det relativt enkelt att tillgodose behovet av förskolor. Inom befintliga bostadsbestånd och områden är det betydligt svårare eftersom det råder brist på lämpliga lokaler och på ledig markyta till fristående enheter.

Utbyggnaden av förskolor i nybyggnation avser främst att tillgodose behovet för de som flyttar in i nybyggnationen. Det är inte helt självklart att kräva att nybyggnationen även ska klara behovet av förskola i befintliga bostadsbestånd. Här måste staden fortsätta att samarbeta internt för att finna lämpliga lösningar. Förvaltningens arbete har varit inriktat på hitta nya platser för fristående enheter samt att utveckla, förnya och bygga ut befintliga fristående enheter på tomter som är avsedda för ändamålet. Ett antal tillfälliga lösningar med paviljonger på parkmark har också tillkommit. Samtidigt så finns naturligtvis även tanken att till viss del kunna tillgodose behovet av förskoleplatser för boende i befintligt bostadsbestånd.

Inhyrning av nya förskolor ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomiutskott. Ekonomiutskottet har en övre gräns för hur hög hyran får vara för att inhyrningen ska godkännas, 30 000 kronor per barn och år. Med den massiva utbyggnad som stadsdelen har av förskolor är förhållandevis många nya förskolor med hög hyra

vilket ger en allt högre snitthyra per barn. Utrymmet i budgeten för hyror är begränsat. Av den tilldelade schablonen per barn ska 78 procent gå direkt till verksamheten resterande 22 procent ska täcka i huvudsak lokalkostnader och administration. De 22 procenten är i kronor ca 27 000. Lokalkostnaderna består inte enbart av hyror utan innehåller också underhåll som inte ingår i kontrakten samt vissa driftskostnader.

Hyreskostnaden per barn är starkt korrelerad med storleken på förskolan och antalet kvadratmeter per barn. Att bygga på höjden är billigare än att bygga på bredden. Förvaltningen är angelägen om att ha bra kök i de nya förskolorna som ger förutsättning för hög kvalitet på maten. Förutsättningen att inrymma bra kök är större i stora förskolor.

Bristen på möjliga platser är också en orsak till att bygga större enheter. Har man väl lyckats finna en plats att anlägga en ny förskola på måste den användas i möjligaste mån. Som tumregel anlägger förvaltningen inte mindre enheter än fyra avdelningar. En begränsning av storleken på enheterna kan ibland däremot vara möjligheterna att anordna tillräckligt stora utegårdar.

De äldre förskolorna i stadsdelen börjar närma sig slutet för sin brukstid. Att riva dessa och bygga nya förskolor innebär en höjning av stadsdelens snitthyra per barn. Dessa förskolor ligger dock som oftast på väl tilltagna tomter varför förvaltningen anser att det är en bra idé att ersätta dem med större förskolor.

Sett ur pedagogisk synvinkel har förvaltningen inte heller någon erfarenhet av att större enheter på något sätt skulle vara sämre för barnen än mindre enheter. Tvärtom kan det finnas fördelar utifrån möjligheter att samarbeta för personalen, både ur ett pedagogiskt perspektiv men även när det gäller material och lokaler.

Bilaga

1. Skrivelse från Hägersten- Liljeholmens stadsdelsnämnd.